

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา

วัตถุประสงค์หลักของงานวิจัยชิ้นนี้คือศึกษาการแปรของเสียง (r) ในภาษาฝรั่งเศสของนักศึกษาไทย แม้ว่า (r) จะเป็นหน่วยเสียงที่ปรากฏทั้งในภาษาไทยและภาษาฝรั่งเศส แต่สัทลักษณะของ (r) ทั้งสองแตกต่างกัน กล่าวคือ (r) ภาษาฝรั่งเศสมาตรฐานเป็นเสียงเสียดแทรก ลิ้นไก่กับหลังลิ้นส่วนหลัง [ʀ] (Léon 1992:73; แพรวไพยม 2530:102) ในขณะที่ (r) ภาษาไทยมาตรฐานเป็นเสียงร่ว [r] หรือเสียงลิ้นกระทบ [r] สืบเนื่องจาก [ʀ] เป็นเสียงที่ไม่มีอยู่ในภาษาไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เป็นเสียงที่ใช้ฐานกรณ์ลิ้นไก่ซึ่งไม่มีอยู่ในระบบเสียงภาษาไทยเลย ดังนั้น นักเรียนนักศึกษาไทยจึงมีปัญหาในการออกเสียง [ʀ]

เดอปีแซร์ (Debyser 1969:24) ได้กล่าวไว้อย่างชัดเจนว่า [ʀ] เป็นเสียงฯหนึ่งในภาษาฝรั่งเศสที่เป็นปัญหาอย่างมากสำหรับนักเรียนนักศึกษาไทย สิทธา พิณภูวคต และ อุษา กรทับทิม (2520:56) ได้กล่าวว่า [ʀ] เป็นเสียงที่ออกยากที่สุดสำหรับนักเรียนไทยที่เรียนภาษาฝรั่งเศสซึ่งส่วนใหญ่จะออกเสียงนี้ไม่ได้และมักจะออกเป็นเสียงอื่นแทน คือ [h][k^h] และ [l] แพรวไพยม บุญยะผลึก (2529:111) ได้กล่าวว่าสำหรับนักเรียนไทยที่เรียนภาษาฝรั่งเศส [ʀ] เป็นพยัญชนะเสียงแรกที่ควรได้รับการแก้ไข “นักเรียนไทยส่วนใหญ่มักออกเสียงนี้ไม่ได้ และใช้เสียงอื่น ๆ แทน เช่น [l] [k^h] [h]” ในหนังสือแบบฝึกหัดการออกเสียงภาษาฝรั่งเศสสำหรับนักเรียนนักศึกษาไทยของทรูโตต์ (Troutot 1968) แบบฝึกหัดที่หนึ่งในหน้าที่หนึ่งเป็นการฝึกจำแนกหน่วยเสียง (r) และ (l) ในภาษาฝรั่งเศส

อย่างไรก็ตาม อมรสิริ สันต์สุรติกุล (Amonsiri 1974) ได้ศึกษาวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนไทยที่กำลังศึกษาอยู่ที่ประเทศฝรั่งเศสออกเสียง (r) ในวัจนลีลาการอ่านเป็นเสียงมาตรฐาน [ʀ] มากกว่า 90% เสมอ (รายละเอียดงานของ เดอปีแซร์ (Debyser 1969) และ อมรสิริ (Amonsiri 1974) ดูบทที่ 2)

เท่าที่ผ่านมามีการศึกษาวิจัยในเชิงภาษาศาสตร์สังคมเกี่ยวกับการแปรของ (r) ในภาษาต่าง ๆ ที่คนไทยพูด ดังตัวอย่างเช่น

1. เสียง “ร” หรือ (r) ในภาษาไทย (แสงจันทร์ 2529; สุทธิคา 2537; สุดฤทัย 2538; รสสุคนธ์ 2540; Beebe 1974; Boonruang 1993) และ (r) ในคำขีมีภาษา อังกฤษในภาษาไทย (Pompimol 1989)
2. (r) ในภาษาอังกฤษ (Beebe 1980; Boonruang 1993)
3. (r) ในภาษาเยอรมัน (สุดฤทัย 2538)

ผลการศึกษาส่วนใหญ่พบว่าการออกเสียง (r) ในภาษาต่าง ๆ ของคนไทยมีการแปรอย่าง มากและแปรไปตามปัจจัยต่าง ๆ (รายละเอียดงานต่าง ๆ เหล่านี้ดูบทที่ 2)

จากการที่ (r) ในภาษาต่าง ๆ ที่คนไทยพูดมีการแปรดังกล่าวทำให้เกิดคำถามว่า (r) ในภาษาฝรั่งเศสที่คนไทยพูดจะมีการแปรเช่นเดียวกับ (r) ในภาษาอื่น ๆ หรือไม่ อย่างไร คำกล่าวที่ว่า (r) ในภาษาฝรั่งเศสเป็นเสียงที่เป็นปัญหาอย่างมากสำหรับคนไทยมีพื้นฐาน ความเป็นจริงมากนักน้อยเพียงใด คนไทยออกเสียง (r) ในภาษาฝรั่งเศสเป็นเสียงอะไรบ้าง คำถามเหล่านี้ยังไม่มีคำตอบที่ชัดเจน นอกจากนี้ เท่าที่ผ่านมามีผู้วิจัยยังไม่พบว่าได้มีการ ศึกษาค้นคว้าวิจัยในเชิงภาษาศาสตร์เรื่องการแปรของ (r) ในภาษาฝรั่งเศสที่คนไทยพูด ใน การศึกษาครั้งนี้จะพิจารณาการแปรตามปัจจัยสองประการ คือ ตำแหน่งที่ปรากฏของ (r) และวัจนลีลา

อนึ่ง นอกจาก (r) จะเป็นหน่วยเสียงที่มีลักษณะเฉพาะประจำภาษาฝรั่งเศสแล้ว ในบรรดาหน่วยเสียงในภาษาฝรั่งเศสทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นหน่วยเสียงพยัญชนะและสระ

(r) เป็นหน่วยเสียงที่มีสถิติการใช้สูงสุด คือ 6.9% เมื่อปี 1963 (Lafon (1963) อ้างใน Léon et Léon (1975:42)) และเพิ่มขึ้นเป็น 7.25% ในปี 1991 (Wioland (1991:30) อ้างใน Léon (1992:75))

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการแปรของ (r) ในภาษาฝรั่งเศสของนักศึกษาไทย
2. เพื่อศึกษาว่าการแปรดังกล่าวเป็นไปตามตำแหน่งที่ปรากฏ และวัจนลีลาหรือไม่อย่างไร

1.3 สมมุติฐานของการวิจัย

1. (r) แปรไปตามตำแหน่งที่ปรากฏ และแปรไปตามวัจนลีลา
2. (r) ปรากฏเป็นรูปแปรมาตรฐานในตำแหน่งเดี่ยวนั้นมากกว่าในตำแหน่งควบกล้ำ
3. (r) ปรากฏเป็นรูปแปรมาตรฐานในวัจนลีลาแบบเป็นทางการมากกว่าในวัจนลีลาแบบไม่เป็นทางการ

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1. ในการศึกษาครั้งนี้เลือกศึกษาปัจจัยตำแหน่งที่ปรากฏของ (r) และปัจจัยวัจนลีลาเท่านั้น ไม่พิจารณาปัจจัยสังคมอื่น ๆ

2. ในเรื่องของตำแหน่งที่ปรากฏ เลือกศึกษาเฉพาะตำแหน่งเดี่ยวต้นคำ และตำแหน่งพยัญชนะควบกล้ำต้นคำเท่านั้น

3. ในเรื่องของวงจลีลา เลือกศึกษาเฉพาะวงจลีลาอ่านข้อความซึ่งเป็นวงจลีลาแบบเป็นทางการ และวงจลีลาสนทนาซึ่งเป็นวงจลีลาแบบไม่เป็นทางการ

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการวิจัยสามารถใช้เป็นประโยชน์ในการศึกษาการเรียนรู้อาษาต่างประเทศของคนไทย

2. ผลการวิจัยสามารถใช้เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศส รวมทั้งการเขียนหนังสือ ตำรา ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศส

3. เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยเรื่องการแปรของเสียงในภาษาฝรั่งเศสของนักเรียนนักศึกษาไทยต่อไป

4. เป็นแนวทางในการศึกษาภาวะแทรกซ้อนของภาษาที่หนึ่ง (ภาษาแม่) ที่มีต่อภาษาที่สองของนักเรียนนักศึกษาไทยต่อไป

1.6 สัทอักษรที่ใช้ในงานวิจัย

ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยใช้สัทอักษรตามระบบของสัทอักษรสากล หรือ The International Phonetic Alphabet (I.P.A.) (revised to 1993, corrected 1996) ซึ่งสัทอักษรบางตัวอาจจะไม่ตรงกับสัทอักษรที่นักภาษาศาสตร์และนักสัทศาสตร์ภาษาฝรั่งเศสใช้ในผลงานเขียนของแต่ละท่าน เช่น Léon (1992) ซึ่งเป็นนักสัทศาสตร์ภาษาฝรั่งเศสที่มีผลงานด้านนี้เป็น

จำนวนมากใช้สัทอักษร [R] แทนเสียงเสียดแทรก ลึนไต่กับหลังลิ้นส่วนหลัง (ซึ่งตรงกับ [ʀ] ใน I.P.A.) และ [ʁ] แทนเสียงรัว ลึนไต่กับโคนลิ้น (ซึ่งตรงกับ [R] ใน I.P.A.)

ในงานนี้ คำศัพท์ที่เป็นภาษาไทยไม่ว่าจะในด้านสัทศาสตร์หรือคำบรรยายสัทลักษณ์ ส่วนใหญ่ใช้ตามราชบัณฑิตยสถาน (2537)

ชำนาญ หอสมุด